

Abstrakt

Vývoj britského parlamentu od počátku 20. století

Předmětem této rigorózní práce je proces vývoje britského parlamentu, a to od počátku 20. století až do dnešní doby, tedy roku 2024. Cílem práce je především rozbor politické situace ve Spojeném království na počátku 20. století, analýza tří ústavních krizí první poloviny 20. století, přiblížení reforem v oblasti volebního práva, vysvětlení postavení horní komory v parlamentním systému Spojeného království a s tím související uskutečněné či teprve zamýšlené reformy. V neposlední řadě se práce zabývá i upevněním postavení a vývojem konstituční monarchie ve vztahu k britskému parlamentu a decentralizací Spojeného království. První kapitola se věnuje událostem na konci 19. a na počátku 20. století, ústavní krizi vyvolané zamítnutím Lloyd Georgeova rozpočtu “pro lid” v roce 1909 a následnému sporu o omezení pravomocí horní komory, což vedlo k přijetí zákona o parlamentu 1911. Hlavním bodem kapitoly je pak jeho důkladná analýza včetně dopadu na legislativní proces ve Spojeném království, vztahu mezi horní a dolní komorou parlamentu a dopadu na britskou společnost. Druhá kapitola se věnuje navazující krizi ohledně Home Rule pro Irsko. Kapitola popisuje zejména jednotlivé spory a vyjednávací pokusy související s udělením autonomie Irsku. Závěr kapitoly pak přibližuje irskou válku za nezávislost a završení cesty k úplné nezávislosti Irska. Třetí kapitola se zabývá zastoupením lidu po roce 1900. Kapitola popisuje boj o zrovnoprávnění volebních práv žen a mužů a dále cestu k všeobecnému mužskému volebnímu právu. Čtvrtá kapitola se zaměřuje na postavení horní komory v parlamentním systému Spojeného království a na reformní snahy za účelem její modernizace, ať už byly úspěšné či nikoli. Kapitola obsahuje také zásadní otázky, které byly a které budou muset být zohledněny u reform horní komory. Pátá kapitola se věnuje vzniku moderní konstituční monarchie a vztahům mezi monarchií a ostatními složkami státní moci. Šestá kapitola obsahuje detailní analýzu okolností a důsledků, které souvisí s abdikací krize způsobenou úmyslem krále Edwarda VIII. uzavřít sňatek s Wallis Simpsonovou. Sedmá kapitola přibližuje další vývoj konstituční monarchie, a to zejména vztah mezi panovníkem a ministerským předsedou po roce 1940. Osmá a zároveň poslední kapitola se zaměřuje na vznik regionálních zákonodárných sborů Severního Irska, Skotska a Walesu a na otázky, které souvisí s jejich chodem.

Klíčová slova: parlament, pravomoci, ústavní dějiny